

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	
Pe un an	160 Lei
Pe jumătate de an	80 "
Pe un pătrar de an	40 "
Un număr	3 Lei.
Pentru străinătate pe un an	260 Lei.

Manuscrisele nu se înapoiează și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „**TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ**” în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei de aci în sus 200 Lei

Casa Nr. 484.

Cine nu cunoaște casa scundă, atașată de aripa dreaptă a reședinței episcopoești?

Este unica casă, numai cu parter, printre casele cu-etaj din strada principală a orașului Caransebeș, care stradă după numirea cea nouă, se chiamă Strada Episcop Popasu, în semn de recunoștință celui dintâi episcop al eparhiei Caransebeșului.

Această casă, cu înfățișarea ei modestă, îți face impresia, că a rămas de lume, că a rămas de ritmul viei al progresului, pe care îl făcură casele din împrejurime, în cursul timpului.

Ca zidire datează de pe vremea fostului confiniu militar. La desființarea graniței a trecut în proprietatea Comunității de avere, iar în urma unei transacțiuni de schimb fu transcrisă ca proprietatea eparhiei noastre, după ce înainte de transcriere, un timp oarecare a fost închiriată pentru trebuințele cancelariilor diecezane.

Edificiu vechiu, zidit solid, cu atmosferă cam apăsată în camere, și-a trăit traiul în înfățișarea simplă de până acum.

Centrul acestei zidiri vechi, era cancelaria Prea Cuviosului arhimandrit de odinioară, a Arhiereului de mai târziu, Dr. Filaret Musta.

La masa acestui dignitar bisericesc s'au referat multe sute de acte oficiale din partea celor îndreptățiți, de vreme ce aici se țineau ședințele Consistoriului, apoi ale Consiliului eparhial.

Arhiereul Filaret era tipicul reprezentant al conservatismului, ceace va se zică, că nu ad-

mitea nici o înnoire și numai câte odată, dar și atunci, după multă capacitate, se putea face câte o mică reformă, în sensul vederilor moderne, pe care bătrânul Arhiereu nu le simpatiza.

În cancelaria aceasta hipermodestă, a unui adevărat călugăr, care călugăr cu principiile sale de viață, a făcut în timpuri grele diezei mari servicii, ne întruneam ascensorii consistoriali ori de câte ori aveam să ne bucurăm de evenimente prielnice pentru prosperarea bisericii noastre, dar ne întruneam și când aveam să parăm lovitori, ce se aplicau eparhiei Caransebeșului cu vârf și îndesat, dupăcum dovedesc teancuri mari de scrisori, păstrate în rafturi pentru cei ce-și vor lua osteneala, să se inițieze în țesăturile mai gingașe ale trecutului bisericii noastre.

Aici, la părintele Arhiereu în cancelarie, țineam constătuiri, aci făuream cu toții planuri de apărare, — căci de agresiune nu le-au avut nici odată, — aici discutam și aduceam hotăriri, între cari unele de însemnătate covârșitoare pentru de Dumnezeu scutita eparhie a noastră a Caransebeșului.

Păreții acestei clădiri, nici măcar zugrăviți, ci simplu spojiți cu zamă de var, au fost martorii unor vremuri de grea asuprire a bisericii noastre.

Îmi aduc aminte, ca și când ieri s'ar fi întâmplat, cum stam cu Prea Cuvioșia Sa, părintele arhimandrit Filaret, și cu Cuviosul protosinzel de pe atunci Iosif, la flacăra trâmărândă a unor lumânări de stearină, înțepenite în niște cuburi de lemn, în loc de sfeșnic, scăr-

monind cu toții trecutul, căutând date, traducând documente, și stilizând proteste și memorii, întru apărarea autonomiei noastre bisericești, față de agresiunea guvernului unui stat, care și-a expiat păcatele în urma prăbușirii suferite.

Amintesc acestea în tangență, din prilejul dărâării acoperișului acestui edificiu, în scop de a se înălța cu un etaj.

Și trebuie să recunosc, că atunci, când am văzut pe cel dintâi zidar, că aplică acoperișului prima lovitură de ciocan, am simțit o duioșie, ca și unul, care e pe cale să se despartă de un bun prieten, care l-a adăpostit sub acoperământul său.

Era un fel de amestec de sentimente în interiorul sufletului meu, când văzui umblând muncitorii pe coama edificiului. De o parte simțeam o oarecare întristare pentru pierderea înfățișării acestui edificiu, cu care ne obicinuiserăm, și sub adăpostul cărui știm cât de bine au fost susținute interesele bisericii noastre, pe de altă parte simțeam o bucurie înădușită de întristarea de mai sus, că și pe noi ne-a luat progresul înainte.

Prea Sfințitul nostru, cuprins de jale la auzul, că în curând se vor demola dimensiunile din înălțime ale acestui edificiu, a aflat cu cale nici să nu fie de față, în 5 August a. c., la începerea lucrărilor, ci a preferit să călătorească, lăsându-ne pe noi, cei rămași aici, să ne împăcăm cu situația de a vedea grinzi și tavane răscolite de puterea târnăcopului.

Când priviam lucrând zidarii, gândurile mi-se concentrară în rugăciune către Dumnezeu, ca să ne învrednicească pe toți, să vedem desăvârșit acest edificiu, în fel și formă, după cum a fost contemplat.

Posteritatea, ca de regulă, o să ne critice, — ceace nu se poate evita, căci viitorul a fost întotdeauna contrarul trecutului, — una însă va trebui să recunoască, că am mișcat carul progresului cu un pas înainte. Și pentru noi, modești slujitori ai bisericii, cari ne zbatem, să progresăm, amăsurat mijloacelor ce ne stau precar la dispoziție, e destul și atât.

Aurel Moaca.

Femeia și mama creștină.

— Rolul ei astăzi. —

Acolo unde mamele încetează de a servi, destinele dumnezeiești ale neamului lor, acolo unde purtătoarele căminului familiei închid ușile altarelor casnice în cari se înfiripează și se imputernicesc destoiniciile de luptă și apărare, în contra bântușilor diavolești ale păcatului ucigaș, — acolo cu siguranță că se deschid larg porțile prăbușirii. Mai puternică și mai grăitoare pildă despre acest fapt nu ne poate servi alta, ca starea în care se afla omenirea la nașterea Mântuitorului. Înțelepți și gânditori de toate felurile, scriitorii de vază aleasă, din acele timpuri au luptat prin tot felul de mijloace să ridice lumea aceia din starea care o osândește la prăbușire, dar n'au putut.

N'au putut fiindcă cel d'întâi punct de sprijin și de întărire al unui popor, — *femeia* — decăzuse în atare măsură încât orice încercare de a o readuce la locul de cinste era zadarnică.

Dar, tocmai când omenirea se rostogolia mai puternic pe povârnișul pierzării, prin femeie privită sub cele trei ipostasuri, — ca fecioară, soție și mamă, — providența divină, tot prin femeie o și mântuiește, căci din ea se naște Mântuitorul cu care se încheie acest răstimp de înfrigurare, începându-se vremuri de renaștere a vieții pe pământ.

La munca Sa de izbăvire, Mântuitorul își apropie, pe lângă ceata celor 12 apostoli și un număr de femei. Sf. Scriptură ne dă o mulțime de nume ale acestor sfinte mueri, între cari găsim pe Sfânta Sa Mamă, Maria din Nazareth, Maria Magdalena, Salomi, surorile Marta și Maria, surorile lui Lazăr din Betania, etc, etc. Aceste femei nu numai că au slujit cu toată credincioșia la lucrul de mântuire început de Mântuitorul, dar ele au servit și ca neîntrecute pilde și modele alese de virtuți, atâtor nenumărate femei păgâne, cari îmbrățișând învățătura Domnului, umplură ca prin farmec istoria creștinismului de mii și mii de mucenice și sfinte, îndumnezeite prin eroismul crucii.

Prin vraja înaltelor lor însușiri divine, pe cari — însușiri — prin curagiul lor, prin pietatea și dragostea lor împinsă până la sacrificiu, le-au infipt în lumea păgână aceste d'întâi femei creștine, creștinismul ajunge în scurt timp să îngenunche religia zeilor.

Ba încă ceva mai mult. Din sânul său, — al creștinismului, se ridicară asemenea femei cari în sfântul rol de mame vor strălucii pururea. Pomenim aici numai numele unora. Emilia mama și Macrina bunica sf. Vasile cel Mare, Antuza mama sf. Ioan Gură de Aur, Nona mama sf. Grigore Teologul, au fost mame cari prin creșterea ce au știut a o da fiilor lor, au pus temelii vecinice împrăștierei învățaturii creștine în toată lumea. Firește că aveau tot dreptul să se minuneze și să se teamă păgânii, în fața unor asemenea mame. La lumina orbitoare a soarelui creștinismului, care topea clipă cu clipă zeitățile de piatră ale păgânilor, aceștia esclamau desnădăjduiți: *Ce mame strălucite au creștinii...*

Într'adevăr erau strălucite aceste femei, căci ele purtaseră la sânul și pe brațele lor, asemea odrasle cari prin puterea sufletului lor, au smerit popoarele la picioarele Fiului lui Dumnezeu, renăscându-le pentru un viitor nou, pentru o viață nouă. Erau strălucite și fericite aceste femei, căci dacă până la ele omenirea

nu cunoscuse decât căile spinoase ale barbariei și decăderii morale, odată cu ivirea mamelor creștine, lumea însetată de mântuire li-se svârle năvalnic în brațe, pentru a se îmblânzi, a se înălța, a se renaște.

Biserica din începutul înfiripării sale, tocmai pentru înlăturarea multor rele, cheamă în ajutor pe femei, după cum am văzut, ba unora din ele le dă însărcinări anumite și foarte apropiate de ierarhia bisericească.

În scrierile Sf. Apostol Pavel, între alte nume de asemenea femei găsim pe Claudia (Timotei 4, 21) Olimpia și Iulia, (Rom. 16, 21), Tivi diaconița (Rom. 16, 1) și altele, puse în slujba Evangheliei.

Dar vremea puțin cuprinzătoare și neînțelegătoare a Sf. Scripturi, a alungat-o pe femeie din rosturile bisericii, unde fusese așezată cu mare cinste. Drepturile acestea, care nu i-au mai fost recunoscute cu timpul, ea și le-a căutat a le cuceri singură, dar sub o altă formă, ce nu mai are nimic comun cu orânduile sf. Evangheliei.

Sunt rari veacurile, în care națiunile și popoarele să fi încercat mai puternice sguđuri sufletești și să fii trecut printr'o mai păcătoasă stare morală, ca în zilele noastre. Niciodată omul, n'a fost mai crâncen încătușat de domnia Satanei, ca omul veacului nostru.

La succesul tuturor acestor forme ale imoralității contemporane, din nenorocire a contribuit în cea mai mare măsură și femeia. Deși în fruntea tuturor societăților și comitetelor de binefacere, sprijinul femeiesc este cel d'întâi, totuși cu durere constatăm, că tuturor acestor înfăptuiri, ea nu le-a dăruit partea cea mai frumoasă a firii sale, ci și păcatele și viciile partea de scădere și de înjosire a firii omenești.

Desigur, toată lumea admiră și cu tot dreptul laudă puterea înaltului simțământ de osârdie către aproapele, care a înflorit și stăpânește pe femeia creștină de azi; dar când pentru îndulcirea nevoilor și durerilor celor obidiți, ea, orânduiește dancieruri cu caracter sărbătoresc, în care se resfață din beșug luxul și apucăturile ucigașe de sfințenie și nobilitate a sufletului, natural că nimeni nu poate încuviința în aceasta, fapte de zidire, ci din contră.

Numai atunci femeile vor fi vrednice să-și poarte numele frumos de mame și adevărate ocrotitoare a celor sărmani, când în strădaniile lor vor ocoli căile josnice ale vieții ușurative și toate frivolitățile, cu care le ispitesc vremurile de astăzi, le vor învinge. Cu durerea în suflet vedem astăzi, cum își fac apariția mame cari absentează dela sfințele lor datorii, desertând dela cămin și dela rosturile legate de el. Ademenite de plăcerile clipelor, multe mame își risipesc azi viața în cele mai neadmise fapte. O mamă, care frecventează balurile și toate excentritățile modelor deșanțate, îi este zilnica preocupare, acea mamă nu va da societății copii buni. Biserica le amintește punându-le în față modelele chipurilor sfințe de femei creștine, cerându-le să se refacă, convertindu-se din nou la idealurile vieții creștinești, la Evanghelie care le-a salvat cândva din sclavie. Femeia să se redea iarăși familiei ca factor de progres moral, de datorii și devotamente. Ea n'a fost creată pentru distracții și voluptății, ci pentru virtuți și datorii.

Femeia este chemată astăzi să restaureze societatea omenească, nu însă orice femeie, ci numai femeia creștină și îndeosebi mama creștină. Asemenea fecioarelor ateniene, cari își smulgeau fire din părul capului lor pentru a împleți coarde pentru arcurile soldaților,

femeia este chemată să întrețină prin dragostea și jertfa sa, focul creștin din sufletul generației de acum și celor ce vor veni.

Femeia să revină la rolul ei de *educatoare*, căci fără educația pe care copilul o primește în sânul iubirii materne, educația școlară nu înseamnă prea mult, ba încă fără bazele acestei educații familiale, sufletul copilului rămâne refractar oricărei influențe școlare.

Deci, mamele să-și educe copii cu ajutorul acelei iubiri materne care..... „pe toate le suferă, pe toate le crede, pe toate le nădăduiește și le rabdă”. (I. Cor. XIII).

Filosoful german Kant zice că „viitorul unui copil este fapta mamei sale”.

Ca soții, femeile creștine au datorinți tot așa de însemnate. Ele trebuie să-și convertească soții, readucându-i la limanul bun.

Sf. Apostol Petru definește măreț acest adevăr fundamental: „Prin viața femeilor să se câștige bărbații, cari nu se supun lor”. Această datorință, după cum se vede, obligă pe femei la sfințenia vieții lor. Acelaș apostol spune lămurit: „Podoaba adevărată nu se arată vederii, ea este ascunsă în inimi, este duhul de pace, de blândețe, care prețuiește mai mult înaintea lui Dumnezeu”.

În scurt, femeile singure în chemările lor de mame și soții, hotărăsc moravurile, cari pot avea ca rezultat moartea sau viața pentru un popor.

Femei și Mame ale noastre!, odinioară Napoleon stând de vorbă cu o doamnă din înalta nobilime franceză, o întrebă: „ce-ar lipsi tineretului francez ca să fie bine crescut pentru viitorul Franței?” „De Mame Sire” fu răspunsul înțeleptei doamne. Da, de voi mame bune, avem și noi lipsă astăzi. Aceasta o impun vremurile prin cari trecem și alături de ele ni-o impune Christos și Biserica, care este un trup cu neamul nostru.

Într'o istorioară odată am citit, că unui întemnițat, care fusese condamnat pe nedrept, fiind mai târziu aflat nevinovat, sluga împăratului îi aduce într'o dimineață „decretul de ștergere a pedepsei și slobozenie”. Osânditul auzind această veste, năuc de bucurie, apucă hârtia regală pe care citindu-o ieși fără să scoată o vorbă.

Neamul nostru își face din plin osânda, și e așteaptă dela Marele Împărat Christos, decretul de eliberare. Acest decret Biserica îl trece în mâinile mamelor creștine cerându-le să trezească acest popor la o viață mai bună, mai dumnezeiască. Făcând astfel Domnul Dumnezeu, vă va da putere de Sus și vrednicia de a vă smulge de sub stăpânirea bântușilor veacului acestuia.

Veniți aproape, de tot aproape de altarele căminurilor, pe cari ie-ați părăsit și faceți din acestea locașuri de sălășluire ale lui Dumnezeu, iar nu Satanei, care vi-le clatină și vi-le ruinează. Veți avea dreaptă răsplată și recunoștința întregului neam.

Plecate peste leagănul copiilor voștri, odată cu laptele supt din pieptul vostru, turnați-le în suflet prin cântecile de legăn, credința în Dumnezeu, dragostea de Biserică și de aproapele.

La Adormirea Maicii Domnului 1931.

Dimitrie V. Anușoiu
preot.

Râvna creștină.

De: C. Rudnean

Sunt o tagmă de oameni cuminți, cari se îngrijesc și de suflet, în zilele noastre pline de atrocități și materialism. Ei nu cunosc odihnă, și nu cruță nimic — pentruca să săvârșească fapte adânci creștinești.

Sunt oameni cu frica lui Dumnezeu și în tagma intelectualilor, în rândul laicilor — ei tac o propagandă continuă cu cuvântul și scrisul — țin conferințe, lătesc pretutindeni cuvântul sfânt al Scripturilor.

Ei au râvnă creștină!

E bine ca fiecare intelectual, să nu zăbovească un moment, ci să fie în asentimentul general al creștinilor.

Minunata istorie a creștinismului e un imbold puternic pentru fiecare suflet — învățătura creștină e un balsam adânc răcoritor al multor suflete obidite.

Cum ființa umană urcă lungul drum al suferințelor, în clipe de adâncă prefacere, singurul mângâietor ni e: *Mântuitorul Iisus Christos*.

Studiile cele mai aprofundate, nu pot decât să ne dea convingerea că viața creștină, e unica viață aducătoare de bine pe acest pământ..... ne face să simțim, că aci pe pământ e numai o parte a trăirii noastre, — că nu-i decât o pregătire a vieții viitoare... noi trăim și împlinim legile perfecte ale lui Dumnezeu.

Râvna creștină, ne duce cu gândul la filosofia tainică a creștinismului, unde morala lui Iisus Christos, e perfecțiunea supremă.

Ființa supremă a organizat totul în vederea unei perfecțiuni — perfecțiunea aceasta o admirăm noi... de aceea ne închinăm cu smernie în fața supremului Creator...

Idealul creator și suprem al creștinului, e să împlinească dorința lui Dumnezeu, și în zilele de bucurie și pline de doruri, în clipe pline de jale, rugăciunea e gândul ferbinte, pe care-l adresăm lui Dumnezeu, pentruca să ne trimită harul divin.

Noi, în scurta noastră existență, avem mare nevoie de ajutorul Tatălui Ceresc... Străbatem diferite drumuri — dar ne întoarcem tot acolo de unde am plecat... idealul pe care-l urmărim trebuie să ne fie neîncetat înaintea ochilor noștri...

„Urmează-ți deci înainte, urmează-ți fără întrerupere calea idealului. Ea este un calvar, ea este o Golgotă, dar numai prin ea ajungi la luminișul căutat. Când ești în durere, nu uita, că aceasta este oțelirea ta într-un mai bine.

Încordează-ți puterile. Și așa Dumnezeu î-ți trimite o mângâiere. Întreabă oamenii cu experiență, în această privință, și vei primi un atare răspuns. Am mai putea spune, că viața aceasta pământeană este alcătuită din milioane de sarcini puse în spinarea a milioane de ființe, cari urcă la deal.

Sufletul omului este ca o strună cu mai multe coarde, care în viața de toate zilele scoate note comune, dar care în anumite clipe, lovindu-se de anumite forțe extraordinare, iese din comun, și ne urcă până la înălțimile sublime ale divinului. Iată-ne în viața de toate zilele. Dar deodată se aude fie un cântec, care se aude ca o taină îndepărtată, fie vorbele pline de înțelept, fie ruga smerită a unui credincios în biserică. *Atunci simțim că este un Dumnezeu*. Dar în pozitivismul în care trăim, ni se pare banal și chiar ridicol sentimentalismul. Uităm că toată știința pozitivă există, ca să ne facă să înțelegem o clipă de sentiment. Ci să știm, *că sufletul omului este un dor, o nostalgie de mai bine, de ideal, de o lume mai bună*.

În ce consistă fericirea? Omul ajunge să simtă cu adevărat fericirea, când s'a înălțat până la concepția, că el are un destin, *care stă în puterea lui Dumnezeu*. Și tot rostul său este de a lua conștiință, de faptul, că destinul să poată să devină mai bun, în măsura în care el și-l împlinește ca un umil lucrător, care își face datoria și *aspiră tot mai puternic spre divin*. Atunci ajungem să tratăm pe semenii noștri, după cum dorim ca Dumnezeu să ne trateze pe noi. Atunci ajungem la credința, că, făcând binele, Dumnezeu ca un drept și bun părinte, ne va trimite răsplata fără să o așteptăm sau fără să i-o prezintăm... (M. Ștefănescu: *Filosofia Românească*, pag. 25-26).

În concertul general al vieții — triumful, gândul creștin, e o adâncă cerință pentru toate sufletele dornice de a se mântui.

Mântuirea, o vom primi în urma îndelungătelor noastre străduințe creștine!

Cuvinte din sfânta scriptură.

Mai ales e un nume bun decât avuția mare.
(Prov. 22, v. 1)

*

Învăță pe copil calea, pe carea trebuie să umble, și când va îmbătrâni nu se va abate dela ea. (Prov c. 22, v. 6)

Patriarhia sârbească dată în judecată pentru neachitarea expensarului advocațional în procesul mănăstirilor.

Cunoscut ne este tuturor, că în urma emancipării bisericii ortodoxe române de sub ierarhia sârbească, metropolia noastră din Sibiu, a avut să poarte contra Sârbilor multe procese de despărțire ierarhică, pentru împărțirea echitabilă a averilor bisericesti comune.

Între aceste averi, ocupă loc de frunte și mănăstirile din Mesici, Bezdini și Mănăstirea (lângă Bırda), cari până la anul 1864 au format proprietatea bisericilor ortodoxe, indivizibile din fosta Ungarie.

Aceste mănăstiri aflătoare din vremuri străbune pe teritori locuit în majoritate de Români, și înființate între veacurile XI-XVI, din zelul religios al acestui popor, au fost lăsate și după despărțire, exclusiv în administrarea și sub jurisdicțiunea bisericii sârbești, cu toate că, este contrar, atât cu existența și dezvoltarea comună a bisericii ortodoxe din fosta Ungarie, cât și cu istoria înființării acelor mănăstiri, precum și cu situația lor geografică, respective etnografică.

În urma acestora, biserica română, la timpul său și-a notificat pretensiunea și în această privință, și a propus congresului sârbesc o modalitate de împărțire firească și echitabilă, conform căreia a pretins pe calea învoielii amicale, mănăstirile din vorbă.

Cum însă ierarhia sârbească nici nu a voit macăr să între în tratative, susținând reprezentanții ei, că ei „consideră mănăstirile de avere națională sârbească“, congresul național bisericesc din Sibiu în anul 1903 a luat hotărârea, să se valideze dreptul la mănăstiri, pe cale procesuală.

În procesul mare intentat sub Nr. 31844—1907 înaintea Tribunalului din Budapesta de metropolia ortodoxă română din Sibiu, contra metropoliei ortodoxe sârbe din fosta Ungarie, pentru împărțirea mănăstirilor și averii mănăstirilor din Bezdin și Mănăstirea, metropolia sârbă a fost reprezentată prin avocatul Dr. Stefan Malesevits, până la anul 1908. Decedând acesta, Tribunalul prin decisiul său din 28 Martie 1908, a provocat metropolia sârbă, ca pentru continuarea procedurii, să se îngrijească de angajarea unui avocat. Atunci metropolia a încredințat reprezentarea ei, avocatului din Budapesta Dr. Milan Mandits. Onorariul avocatului Mandits l-a stabilit „administrația fondurilor și fundațiilor bisericii naționale sârbești“ în ședința sa ținută în Carloveț la 12/25 Maiu 1914, cu ho-

tărârea de sub Nr. 1898/462/1914 astfel, „că să încredințeze sentinței ce se va aduce de instanța competentă în proces“. Instanța competentă în proces“. Instanța competentă, adică Tribunalul din Budapesta, prin decisiul său Nr. 16 P. 32,922/1926 din 5 Februarie 1926, rămas definitiv prin sentința Curții de Casație din Budapesta Nr. P. VI, 264/24/1928 din 29 Noembrie 1928, a stabilit expensarele avocatului în suma de Pengő 130.000.— (Unasută treizecimii¹). O sumă destul de considerabilă, la care — cred — nu s'au așteptat frații Sârbi, căci nici capul metropoliei, patriarhia sârbească de Carloveț, și nici comitenții direcți ai avocatului, episcopul de Timișoara Dr. Gheorghe Letici, și Mănăstirile ortodoxe sârbești din Bezdini și Mănăstirea, nu au satisfăcut obligamentul de plată cuprins în sentința rămasă definitivă. Ba din contra, patriarhia a „format chiar și excepțiuni în cursul execuției, intentate contra unei părți din averea ei, (casa din Budapesta I. Döbrontey 14) anume cu scopul ca să împiedice, ori cel puțin se temporizeze încassarea creanței judecate“.

Contra acestei excepțiuni a înaintat avocatul Mandits o acțiune nouă²), din care reiese, că patriarhia sârbească caută să se scape de obligământul luat față de apărătorul său, prin invocarea unor motive cu totul neserișoase.

Patriarhia se apără, „că nu a fost chemată în proces în mod reglementar“. A fost acționat „sfatul mare al administrației fondurilor și fundațiilor bisericii naționale sârbești“, și nu însuși patriarhul. Avocatul Mandits obseară însă, „că prin chemarea în proces a acestui sfat se privește chemat în proces și președintele său, care este patriarhul“.

Și mai nostim se apără patriarhia, când obiectionează, că nu are nici o răspundere față de avocatul său, care timp de aproape 17 ani ia susținut și apărat cauza. „Sunt datorți cu răspundere exclusiv mănăstirile din Bezdini și Mănăstirea și episcopul de Timișoara Dr. Gheorghe Letici, cari au eliberat procura“ așa zice patriarhia!

Pentru a combate această apărare, avocatul Mandits anexează la acțiunea sa, convenția de plată adusă în ședința administrației fondurilor și fundațiilor bisericilor naționale sârbești, sub Nr. 1898/462 ex 1914 și continuă, „așa dar eu, conform anexei de sub A. am convenit cu reprezentanța tuturor fondurilor și fundațiilor asupra retribuțiilor mele advocaționale și cheltueliilor, ce vor interveni în procesul pentru mănăstiri“.

1) Circa 3,770.000 Lei.

2) Datele sunt luate din această acțiune.

În acțiunea de peste 7 pagini intentată contra excepțiunii patriarhiei, combate Dr. Mandits motivele neserioase și nebazate ale patriarhiei și apoi cheamă din nou în judecată pe :

1. „Patriarhul sârbesc, ca președinte al metropoliei ortodoxe sârbești de Carloveț, ce cuprinde în sine și teritorul fostei metropolii ortodoxe sârbești din Ungaria“.

2. „Dr. Gheorghe Letică episcop ortodox sârbesc de Tumișoara, domiciliat în Chichinda-Mare“.

3. „Gherman Nicolici arhimandrit, în calitate de egumen al mănăstirii ortodoxe sârbești din Bezdini“ și

4. „Stefan Nicolici ieromonah, ca egumenul mănăstirii ortodoxe sârbești din Mănăstirea, pentru suma de Pengő 130.000.— și dobânzile de despăgubire moderate dnpă acest capital, socotite dela 5 Februarie 1926 apoi cheltuelile de apel și sechestru de Pengő 17.000.—, precum și cheltuelile de proces intervenite prin noua acțiune“.

Acțiunea aceasta a urmat să se desbată în luna Aprilie a. c. la Tribunalul din Budapesta. Rezultatul nu-l cunosc.

Tiberiu Mărgineanțiu
paroh

Din mizerile preoților.

Din o scrisoare particulară, adresată Prea Sfințitului Episcop, estragem următoarele :

„Până acum am dus-o rău, nu bine, dar acum prea încep să ni-se îngrămădească peste cap, toate lipsurile și îndatoririle. Ni-se cere plata dărilor. Vine și luna Septembrie, și trebuie să ne îngrijim de copii. Grija avem noi destulă, poate și prea multă, dar nu sunt mijloacele pentru delăturarea grijilor. Am ajuns de tot la prăpastie. Ne înfiorează gândul, să nu ne putem griji de copii. Grăul puțin ce-l avem, nu îl cumpără nimenea. Poate să-l aruncăm cu 180 Lei, maja metrică. Altădată pe vremea aceasta era o înviorare la toate, așa ar fi să fie normal. Acum lumea e mai îngrijorată, decât în primăvară. Nici nu se poate altcum. Azi am primit să plătesc impozitul. Să vind tot grăul ce l-am făcut și nu voi primi suma, ce mi-se cere. De unde să fac banii.

De să întâmplă, ca vre-un preot să descrie starea în publicitate, suntem huiduiți. Între multele păcate, pre care le avem noi preoții, peste care ni-se mai aruncă și acelea, pe care nu le avem, este și acela că prea ne-am îngrijit de alții și prea puțin ne-am văzut pre noi înșine. Am făcut la toți, am intervenit pentru mulți, am jertfit pentru scopuri culturale-naționale, numai pentru noi nu am cerut, ne-a

fost rușine să o facem. Vremea de azi nu știe ce este recunoștința, și de aceea o ducem greu noi și zilele ne sunt negre, viitorul nu se deslușește din întunec. Bunul Dumnezeu să ne ferească“.

*

Această scrisoare demostrează starea grea, în care se află preoțimea, care din Ianuarie nu și-a putut căpăta retribuțiile dela Stat, în urma cărei împrejurări preoții, cu copiii la școală, la finea anului școlar nu aveau mijloace, pentru achitarea diferitelor trebuințe, iar acum stând în pragul noului an școlar nu au mijloace, pentru a-și înșcola copiii și așa nu știu unde să-și pună capul, făcând împrumuturi. Trista realitate de astăzi ar trebui să deschidă ochii preoțimei noastre, că e ora supremă, de a se îngriji, pentru asigurarea părții materiale, în ce privește subsistența preoțimei, acordând tot sprijinul și interesul, autorității centrale eparhiale, pentru augumentarea și întărirea diferitelor fonduri centrale și a celor parohiale.

ȘTIRI

Pe seama locului de închinare „Piatra Scrisă“ a donat preotul Teodor Petrică din Nicoliniț-mare suma de 1500 (unamiecișute) lei cu prilejul ridicării celor 10%, întru pomenirea răposaiților săi părinți „Emilian și Marița“, iar Erimie Borchescu din Prilipeț a dăruit suma de 100 (unasută) lei, care sume s'au primit cu mulțumită, predându-se destinațiunei

Semn bun. La București, deschizându-se zilele acestea congresul internațional studentesc, iată o nouă dovadă a spiritului nostru de ospitalitate. Studenții străini au fericita ocaziune de a cunoaște România și poporul român. Ocaziunile cari pun în contact cu străinătatea și îndeosebi cu tineretul generos de aiurea, sunt binevenite. Opinia publică dela noi înțelegând importanța unor astfel de apropieri sufletești, le-a făcut o primire călduroasă tinerilor congresiști. Congresul internațional studentesc, deschis pe pământul nostru, nu este singurul congres internațional. În ultimul timp s'au deschis tot la noi în țară și alte congrese internaționale și de alt caracter. Aceasta denotă, că am început și noi să reprezentăm ceva în concertul marilor popoare europene și pentru noi, ca popor, nu poate fi — având în vedere realitatea vieții de azi — decât îmbucurătoare, o astfel de constatare.

Retragerea din circulație a unor bancnote. Se aduce la cunoștința generală, că Banca Națională a României a decis retragerea din circulație a biletelor de 100 lei, de culoare albastră, violetă și cărămizie. Poseșorii acestor bilete sunt rugați a le prezenta pentru preschimbare până la 1 Octombrie 1931 la sediul Băncii din București, strada Lipsicani Nr. 25 și la toate sucursalele și agențiile din țară, cunoscând, că dela această dată biletele nu vor mai avea putere liberatorie. Totodată Banca face cunoscut, că nu va rămâne în circulație din bilete de 100 lei, decât cele de culoare sepie-închisă.

Gimnaziul de fete din Caransebeș.**AVIZ.**

Direcțiunea Gimnaziului de fete din Caransebeș aduce la cunoștința celor interesați, că lucrările de început de an al școlii 1931-1932 vor decurge în felul următor:

1. Intre 25-31 August a. c. se vor prezenta la cancelaria Direcțiunii cererile de înscriere ale elevelor regulate, promovate sau declarate repetente în Iunie a. c. La cereri vor fi atașate următoarele acte: a) extrasul de naștere, b) extrasul de botez, c) buletinul de revaccinare, d) certificatul de studii, e) recipisa de plata taxei întregi de 1200 lei, sau prima rată de 400 lei, ori cererea de scutire, însoțită de actul de paupertate eliberat de Primăria comunei și vizat de percepția sau administrația financiară respectivă, fie de certificatul constituind un drept legal de scutire. Elevele școlii care își au depuse dela prima înscriere actele, nu vor anexa la cererea de înscriere, decât recipisa de plata taxei.

2. În dimineața zilei de 1 Septembrie se va face solemnitatea deschiderii cursurilor, prin sfințirea apei.

În după amiaza zilei de 1 și cursul zilei de 2 Septembrie, se vor trece examenele de corigență, eventualele examene integrale ale elevilor amânați din Iunie și examenele de admitere în cl. I.

În dimineața zilei de 3 Septembrie încep cursurile regulate.

3. Gimnaziul va funcționa în cursul anului școlar 1931-32, cu clasele I, II, III și IV.

Elevii cari au promovat clasa III, la sfârșitul anului școlar 1930-31 și doresc să continue cursul superior al liceului, vor fi înscriși în cl. IV. a gimnaziului de tip nou.

Caransebeș, la 10 August 1931.

Directoare,
E. Deac

Secretară,
M. Călțion

DIRECȚIUNEA LICEULUI „TRAIAN DODA“ CARANSEBEȘ

Nr. 268/1931.

Înștiințare.

Pentru orientare se aduce la cunoștința tuturor, că la liceul „Traian Doda“ din Caransebeș, lucrările de începutul anului școlar 1931-1932 se vor face în ordinea următoare:

A) ÎNSCRIERI.

a) Intre 25-31 August se vor face înscrierile în clasele I, II, III, IV, V, VI și VII ale elevilor promovați în Iunie, precum și înscrierile elevilor repetenți.

Conform Deciziunii Ministerului Instrucțiunii, cursul inferior de liceu (Gimnaziul) va funcționa în cursul anului școlar 1931-1932 cu clasele I, II, III și IV.

Elevii cari au promovat cl. III, la sfârșitul anului școlar 1930-31 și doresc să continue cursul superior de liceu, vor fi înscriși în cl. IV a gimnaziului tip. nou.

Cursul superior de liceu va funcționa în anul școlar 1931-32 cu clasele V, VI și VII.

b) Intre 1-2 Septembrie se vor face înscrierile elevilor promovați sau repetenți în urma examenului de corigență.

Înscrierea fiecărui elev se va face în baza unei cereri timbrate în regulă (formular tip).

Pentru înscrierea elevilor noul cererea va fi însoțită de următoarele acte:

1. Extractul de naștere.
2. Actul de botez.
3. Actul de revaccinare.
4. Actul de cetățenie pentru elevii de cetățenie streină.
5. Certificatul de studii.

Taxa de înscriere în liceu este de 1850 Lei plătită în 2 rate și anume:

- a) rata I. de 950 Lei plătită la înscriere.
- b) „ II. „ 900 Lei „ „ Crăciun.

Cererile de scutire de taxe se adresează Direcțiunii școlii odată cu cererea de înscriere, însoțită de dovezile ce o sprijină. Orfanii de războiu și fiii de invalizi sunt scutiți de taxe în baza actelor și cererilor de scutire.

În cl. I-a nu vor fi înscriși decât numai elevii cari la 1 Septembrie a. c., vor avea vârsta de cel puțin 10 ani împliniți și de cel mult 13 ani.

Direcțiunea liceului acordă o dispensă de vârstă de maximum o jumătate de an sub etatea de 10 ani și peste vârsta de 13 ani. Dispense mai mari se acordă de Inspectoratul Școlar al Reg. VII. Timișoara.

B) EXAMENE.

Examenele din sesiunea Septembrie se vor ține la următoarele date:

a) Intre 1-2 Septembrie examenele de corigență, elevii ordinari.

b) Intre 1-10 Septembrie examenele particulare, diferență și corigență.

c) Intre 1-2 Sept. examenele de admitere în clasa I-a, cari se vor ține numai pentru cazul că numărul celor înscriși în această clasă va trece peste 50.

Examenul de admitere pentru cl. I-a se va da din o singură probă scrisă de L. Română și o probă orală de cetire.

Examen de admitere pentru cursul superior al liceului nu se ține în sesiunea Sept. a. c. cel trecut în luna Iunie 1931 se anulează.

Se aduce la cunoștința generală că efectivul unei clase nu poate să treacă de 50 de elevi în cursul inferior și de 40 de elevi în clasele cursului superior.

Cursurile încep la 1 Septembrie orele 8 dimineața.

C) INTERNATUL.

În internatul Comunității de avere se primesc, în anul școlar 1931/32, 75 elevi cari frecventează ca elevi regulați liceul.

Condiții de plată. Toți elevii admiși vor plăti lunar 1250 Lei. Taxa se plătește anticipativ, până la 8 a fiecărei luni. Pentru luna Septembrie taxa se achită în ziua înțrării în internat. Pentru timpul vacanțelor de Crăciun și de Paști, nu se scade nimic din taxa lunară. Pe luna Iunie se plătește taxa întreagă, indiferent de ziua încheierii anului școlar.

La înțrare în internat se va depune pentru fiecare elev o taxă de 100 Lei, cauție pentru eventuale stri-

căciuni. Această taxă se restituie la eşirea din internat, dacă nu s'a făcut vre-o stricăciune.

În schimbul taxei de întreținere, elevii primesc: mâncare de 3 ori pe zi, luminat, încălzit, spălat, baie, pat cu cele necesare, dulap pentru haine, tacâmuri pt. masă, apoi supraveghere pedagogică, făcută de profesori dela liceul „Traian Doda“, îngrijire medicală și medicamente. Vizita medicală este obligatorie pentru toți elevii și eliminatorie pentru cei atinși de vre-o boală, care ar periclita sănătatea colegilor.

Elevii vor aduce cu dânsii următoarele efecte: îmbrăcăminte impusă de regulamentul școlar (uniformă, manta, chipiu), 2 perechi ghete, 1 pereche papuci, 1 pătură de pat (plapumă cu 2 schimburi sau straie), 4 cămăși de zi, 2 de noapte, 4 per. izmene, 6 per. ciorapi, 3 ștergare (prosoape), 6 batiste, 2 pahare pentru apă, piepten, perii de haine și de ghete, perișă de dinți, săpun, cremă, pastă, ace cu ață și 1 lăcăt cu 2 chei, dintre cari una se depune la direcțiune. Toate rufe vor purta monogram.

Cererile de primire se înaintează către *Direcțiunea internatului Com. de avere Caransebeș (Piața Gen. Drăgălina Nr. 6)*, până la data de 24 August 1931. La cererea provăzută cu adresa exactă a părintelui sau a tutorului se va anexa și o declarație semnată de părinte sau tutor, în prezența a 2 martori, că va respecta regulamentul internatului, achitând regulat și fără întârziere taxa de întreținere.

Caransebeș, la 12 August 1931.

Gh. Noaghea,
director.

Em. Demetrescu,
secretar.

Judecătoria rurală Teregova inst. c. f.

No. 5331931 c. f.

Extras din publicațiune de licitație cu condițiunile de licitație.

În cauza de executare pornită de urmăritoarea Banca Poporală filiala în Teregova contra urmăriților Ioan Raiescu și Lapedata Raiescu Luncavița la cererea urmăritoarei Judecătoria ordonă licitațiunea execuțională asupra imobilelor înscrise în c. f. a comunei Luncavița din circumscripția judecătoriei rurale Teregova protocolul c. f. pag. 90 și anume No. top. 96, Potocel de 2 jug. în valoare de 5000 lei, întreg No. top. 696 Tersitura de 1200 stj. p. în valoare de 3000 lei, fără No. top. Orslage 175 stj. p. în valoare de 500 lei, fără No. top. Potocel 1 jug. în valoare de 3000 lei întreg intravilan de 50 stj. în valoare de 2000 lei.

Pentru incasarea creanței de 12.000 lei capital interese de 12% dela 10 Martie 1929, și 15% de aci până la achitare spese de proces și de executare de 4257 lei fixate până acum, spese de 582 lei 50 bani fixate acum pentru cererea de licitație.

Prețul de strigare se stabilește conform art. 6 din legea pentru unificarea unor dispozițiuni referitoare la executarea silită în suma fixată mai sus redusă cu 25%.

Fixează termenul pentru ținerea licitațiunei pe ziua de **18 August 1931 ora 14 p. m. la casa comunală a comunei Luncavița.** Condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilele supuse la licitație nu pot fi vândute cu un preț mai mic de două treimi din prețul de strigare și cel fixat de art. 7 din Legea sus arătată.

2. Cei cari voesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc drept garanție de 10% din prețul de strigare în numerar sau în efecte de cauție socotite pe cursul fixat în § 42 LX 1881 ori să predea aceluiș delegat chitanța de depozitarea judecătorească prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație.

Teregova la 10 Martie 1931.

A. Comoroșan m. p. jud. șef.

Ioan Bica m. p. dir. cf.

pentru conformitate:

I. Bica director de cf.

Judecătoria mixtă Caransebeș secția c. f.

Nr. 98/1931 c. f.

Publicațiune de licitațiune și condițiunile de licitație.

În cauza de executare pornită de urmăriitorul Robert Halle din Caransebeș contra urmăriitorului Ioan Velsan (căs. cu Sara Stanescu) din Poiana la cererea urmăriitorului judecătoria ordonă licitațiunea execuțională în baza art. 144, 146, 147 din legea LX din 1881, asupra 1/2 părți din imobilul înscris în c. f. a comunei Poiana (din circumscripția Tribunalului Caransebeș) No. coalei cf. 323 sub A. I. 1-3 No. top. 1217 arătură în Rudejdea 723 stp. No. top. 1218 fânaț în Rudejdea 610 stp. No. top. 1219 arătură în Rudejdea 293 stp. cu prețul de strigare de 3510 lei; A.+1 No. top. 1598/2 fânaț în Urșor 494 stp. cu prețul de strigare 1125 asupra imobilelor cuprinse în coala cf. No. 637 a comunei Poiana sub A.+1. No. top. 484/1 grădină în Intravilan 415 stp. cu prețul de strigare 1950 lei; A.+2 No. top. 484/4 grădină în Intravilan 830 stp. cu prețul de strigare 1950 lei; A.+3. No. 485/5 grădină în intravilan 830 stp. cu prețul de strigare de 1950 lei; pentru încasarea creanței de 2511 lei capital, interese 13¹/₂% dela 27 Mai 1929, spese de proces și de executare de 1970 lei, fixate până acum, spese de 750 lei fixate acum pentru cererea de licitațiune.

Fixează termenul pentru ținerea licitațiunei pe ziua de **22 luna August anul 1931, ora 10 la casa comunală a comunei Poiana.**

În baza art. 150 legea LX din 1881, condițiunile de licitație se fixează după cum urmează:

1. Imobilele supuse la licitație nu pot fi vândute cu preț mai mic decât prețul strigării (art. 6 al legii din 10 Iulie 1930).

2. Cei cari voesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc, drept garanție 10% din prețul de strigare în numerar sau în efecte de cauție, socotite pe cursul fixat în art. 42 LX 1881, ori să predea aceluiș delegat chitanța de depozitarea judecătorească prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație (art. 147, 150, 170 legea LX din 1881 art. 21 XLI 1908).

Caransebeș, la 26 Ianuarie 1931.

Leo Pető m. p. jud.

Ioan Ioanoșiu m. p. aj. dir. cf.

Pt. conf. **Ioan Ioanoșiu** aj. dir. cf.

